

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoči sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrtice za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Društveno delovanje.

Danes ima pododbor Slov. kršč. socialne Zveze za Slovenski Štajer v Mariboru zopet sejo, da se posvetuje o nadaljnjem društvenem delovanju. Ne da se tajiti, da je ta organizacija zanesla med nepolitična društva na Spod. Štajerskem novega življenja in novega svežega, zdravega duha. Njeno najboljšo delo pa je, da so se uvedli v mnogih društvi poučna predavanja in poučni tečaji. Na ta način se naša društva polagoma spreminjajo iz zabavnih društev v istinito izobraževalna društva.

V mnogih društvi pa še vendar ni pravega življenja, nekatera društva se celo ogibljejo naše organizacije. Da se nekatera društva ne morejo povspeti do dela, so krive največ one osebe, ki so poklicane za vodstvo v takih društvi, ki pa svoje družabne naloge ne razumejo ali pa je iz duševne lenobe nočejo izvrševati. V takih krajih se potem nihče ne sme čuditi, da se udomačujejo nasprotni časniki in da se ljudstvo odvraca od poklicanih voditeljev.

Boljša bodočnost našega ljudstva počiva v globoki, krščanski izobrazbi. Kdor pripelje ljudstvo do take izobrazbe, prižgal mu je solnce svetlejših dni ter mu dal najmočnejše orožje za vse prihodnje boje. Vsak prijatelj ljudstva mora torej skrbeti za njegovo izobrazbo, mora biti pospešitelj in prijatelj izobraževalnega dela v nepolitičnih društvi.

So tudi društva in ljudje, ki se izogibajo Slov. kršč. socialne Zveze. Vemo, zakaj. Krščansko ime v naslovu in še bolj krščanski duh v delovanju jim ne ugaja. Čitati je bilo pred kratkim, da tudi na Štajerskem hočejo ti ljudje osnovati društvo „Akademijo“, ki bi naj tekmovala s Slov. kršč. socialno zvezo v

izobraževalnem delovanju — toda seveda brez krščanskega duha. Brezdvomno, pravico imajo do tega, a naloga krščansko mislečih mož je, da ne bodo našli tal za svoje bolj strankarsko nego v resnici izobraževalno seme.

Izobraževalna društva po naši deželi še enkrat vabimo, da pristopijo k Slov. kršč. socialni zvezi ter da delujejo tudi tako, kakor jim osrednji odbor in pododbor nasvetujeta. Prosimo pa tudi naše rodoljube, naj snujejo izobraževalna društva, kjer še jih ni. Imenujejo se v to svrhu ravno sedaj pomožni dekanjski odbori. Naj bi bili povsod sprejeti z ljubeznijo in naj bi njih trud rodil tudi nameravan sad.

Zimski čas je najprimernejši čas za društveno delovanje, za to upamo, da bodo naša društva zares tudi kmalu pri resnem delu. Naj pa o svojem delovanju tudi javnosti kaj poročajo, sebi v čast, predvsem pa drugim v spodbudo!

Politični ogled.

Dva shoda za splošno in enako volilno pravico. V soboto, dne 18. t. mes. je sklicalo v Celje celjsko politično društvo „Naprej“ ljudski shod, katerega se je udeležilo čez 300 oseb, med temi tudi mnogo kmetov iz okolice. Za splošno in enako volilno pravico so govorili gg. dr. Karlovšek, dr. Kukovec, Rebek in en socialdemokrat. Tozadevna resolucija je bila z navdušenjem sprejeta. V nedeljo, dne 19. t. m. je bil v Trbovljah manifestacijski shod, na katerem je bilo okoli 2000 ljudi, večinoma delavcev. Slovenska govornika gg. Rebek in I. N. Gostinčar ter en social-

demokrat so govorili ob občnem navdušenju poslušalcev za splošno in enako volilno pravico. Sprejela se je tudi tukaj tozadevna resolucija.

Kranjski deželni zbor je na predlog dr. Šusteršiča nujno sklenil, da se ima zapisnik zborničnih sej zapisavati in čitati izključno le v slovenskem jeziku, ne pa kakor dosedaj tudi v nemškem. Dr. Šusteršič sam je utemeljeval v krasnem govoru ta predlog, med drugim rekoč: „Oko za oko, zob za zob — kakor postopajo Nemci v drugih kronovinah, kjer žive naši slovenski bratje! Edino v kranjskem dežel. zboru imamo priliko odgovarjati na klofute, ki jih dele Nemci v štajerskem in koroškem deželnem zboru Slovencev. Pri nas je 95% Slovencev proti 5% Nemcev, na Štajerskem 400.000 Slovencev napram 800.000 Nemcem in tam se niti slovenski govor ne stenografira, slovenski poslanci niti ne smejo slovenski govoriti, ker v takem slučaju nemški poslanci zapuste zbornico. Čita zapisnik iz štajerskega dežel. zbora, kjer se je proti slovenski interpelaciji dr. Rosine nastopilo od nemške strani tako, da so nemški poslanci zapustili zbornico, prvi so leteli ven poslanci nemškega ustavovernega veleposestva in ekselencia Stürgkh je tako letel, da bi kmalu dva mala nemška nacionalca podrl. Nemci so silovito upili „Oho“, interpelacija je pa prišla v zapisnik le v nemški prestavi. Tudi uradni zapisnik je v štajerskem deželnem zboru samo nemški. Pri mojem predlogu se gre, da stvar enkrat za vselej uredimo. V tistem hipu, ko bodo Nemci v štajerskem in koroškem dežel. zboru drugače postopali, bom jaz prvi, ki bom glasoval za preureditev sklepa.“ Za Šusteršičev predlog so glasovali tudi slovenski liberalci, čeprav se je videlo, da jim ne gre od srca in

LISTEK.

Tek na življenje in smrt.

(Povestica; spisal Branislav.)

Pri Mejačevih v Gorci se vrši danes nekaj izvanrednega, nekaj veselega; domača hči Rezika se je poročila z daleč naokrog dobro znanim, mladim kmetom Josipom Breznikom iz Črna lesa. Prostorna velika soba je bila lepo ovenčana in po sredi kakor tudi po straneh so stale dolge, ogrnjene in bogato obložene mize, za katerimi so sedeli veselih obrazov povabljeni svatje. Da tudi godcev ni manjkalo, mi menda ni treba navajati. Vse je bilo židane volje, razlegale so se vesele pesmice in . . . no vsega mi ni treba popisati, saj je že gotovo več kot vsak izmed častitih bralcev rajal in se radoval več ali manj na kakem slovenskem ženitovanju. Le nevesta Rezika je danes v kljub svoji prirojeni šegavosti in veselosti nekam otožna, zamišljena. Pa ne da bi se mislilo, da nevesta ni svojevoljno stopila v zakon, ali pa, da ne bi bila zadovoljna z ženinom. Ampak baš nasprotno: ženin ji je bil povsem po godu, kakor ona vzorna rodoljubkinja, tako je bil tudi Josip z dušo in telom Slovencev. In takega si je Mejačeva Rezika želela. Kaj ji torej teži srce, da je niti

njen Josip ne more prav oveseliti, dasiravno si to on na vso moč prizadeva. Vzroka nevestini otožnosti moramo iskati drugod: Bala se je, hudo bala za svojega Josipa. Za njeno roko se je na vso moč potezal z Josipom vred tudi Žagarjev Janez, bogatega Mejačevega sosedu sija. Dasiravno je bil ta še precej prikupljive zunanosti, vendar je Reziki skoro vsakokrat srce nekam plašno vztrepotalo, če ga je zapazila. Bil je namreč jako odurnega vedenja, ošaben bahač in kar ji je bilo najbolj zoperno — bil je strasten nemškutar. Povsod se je šopiril s svojo nemškursko nemnostjo, ki jo je prinesel od vojakov. Naročen je bil na glasilo nemškutarjev, ki mu je ljudstvo rekalo „Iskarijot“ ter je trosil nerasnne laži, pobrane iz teh časnikov, med naše pošteno ljudstvo. Povsod, kjer se je le dalo, je zabavljajl čez vero, duhovnike, slovensčino; sploh čez vse, kar je bilo krščansko in slovensko. Ni se nam torej čuditi, če je Rezika, koje rodoljubno srcece je gorelo za Boga in slovenski narod, če je ona kot poštena slovenska mladenka odločno odklonila Žagarjevo ponudbo. In on „Schager Johann“, kakor se je podpisoval, je škripal z zobmi, ko je zvedel, da dobi Reziko tik preklicani „bindišarski“ Breznik. In prisegal je maščevanje njej, ki se je predrznila ga odsloviti, njemu, ki mu kar tako izpred nosa odpelje golobico. Maščevati

se hoče, hudo maščevati nad njeno predrznostjo.

A kako se naj maščuje, kakšna naj bo osveta? S tem vprašanjem si je mladi Žagar belil glavo. Sklenil je za trdno, da hoče poiskati dva svoja nemškutarska prijatelja iz Globokega dola, znana razbijača in že večkrat kaznovana pretepača, ki mu bosta gotovo drage volje pomagala izvršiti njegovo črni naklep. Tisto nedeljo pred Rezikino poroko se poda Žagarjev v Globoki dol; tam se je v nemškurski krčmi sešel s svojima tovarišema. No in Vrbančev Cene ter Kočjažev Nace sta mu takoj pri bokalu žganja iztuhtala načrt.

„Veš, ti Janez“, de Cena Žagarju, „tej Mejačevi puncu bomo imenitno poskrbeli, da se ne bo dalj časa božala z Breznikom; kar od gostije ji ga izvabimo in kaj je treba naprej početi . . .“

„Kaj bo vruga tako šlevasto blebetal“, zareži Nace, „koj ko ga dobimo v roke, ali vsaj v bližino, ga kateri izmed vas poljubi pošteno z gorjačo ali z nožem in če je treba, mu da še vohati smodnika iz revolverja. Tako in nič drugače mislim jaz, prijatelja! . . .“

V ponedeljek, na dan poroke, je Rezika, kot po navadi, zgodaj vstala; prvi njen opravček je bila vroča molitev pred razpelom. Dolgo je molila, proseč nebeškega spasilca blagoslova in sreče sebi in svojemu Josipu . . .